

Jumala sallii, niin voitamme nytkin. Älä välitä äiti, ei se yksistään meitä koske, vaan koko Karjalan kansaa. Ole valmis lähtemään, tänne ei voi, etkä saa jäädä, jos pahemmin meille käy kuin toivon». Okku kuunteli poikansa puhetta kyynelsilmin. »Tämä joulutule mielessäni pysymään niin kauan kuin elän. Mitä lieneekin edessämme, niin auta meitä ja armahda Jumala ainoan Poikasi tähden», hän huokasi. — Poika meni takaisin sinne, mistä oli tullutkin. Okku valmistautui pahimman varalta; keräsi lapsille sekä päälle että jalokoihin pantavaa. Varasi sukset kaikille valmiiksi. Puolen päivän jälkeen alkoi kylästä kuulua ammuntaa. Vihollisella ei ollut joulua. He eivät tahtoneet kuunnella taivaallista rauhan ja ilon suurta sanomaa. Tais-telu jatkui. Pakolaisia virtasi rajaa kohden. Okku kantoi lehmilleen viimeisen kerran heiniä eteen. Sammutti hiilokselta viimeisetkin kipinät, pani ovet kiinni ja lähti. — Turtunein sydämin hän laski järvelle, jonne lapset edellä hiihtivät. Kerran hän kääntyi taakseen katsomaan. Sinne kotiin jäi osa hänestä itsestään, ilot ja surut ja kaikki, mikä ihmisellä maan päällä kalleinta on. Hän sovitteli sielunsa tuskat sanoiksi, viritteli ne itkuvirreksi. Väräjävin äänin hän itki virtensä viimeiksi jäähyväisiksi. — Oliko tämä viimeinen joulut, jonka pelosta värisemän sydämin oman kurkkihirren alla vietin? Rauhan sanoma tuli kaikille enkelin ilmoittamana, vaan toiset eivät tahtoneet kuunnella ja toiset eivät saaneet kuunnella.

Tammikuun alkupäivinä saapui Okku lapsineen Suomen puolelle pakolaisena. Vaivalloinen oli matka ollut. Monen pakolaisen jalat olivat pahoin paleltuneet. Monta lasta oli pakkasessa kuollut. Kaksi hänenkin pojistaan oli jäänyt kotikylän taistelussa makaamaan ikuista untaan. Heitä Okku suri lakkaamatta. Toiset kaksi tulivat terveinä rajan yli. Okku eli sitten toistakymmentä vuotta Suomi-äidin turvaamassa rauhassa. Hän vietti lastensa kanssa monta hiljaisen rukouksen joulua ja samalla muistellen viimeistä kotona vietettyä joulua. Vaikka hän tiesi, että koti oli poltettu ja kaikki hävitetty maan tasalle, niin silti hän palavasti ikävöi sinne. Aina hän eli siinä varmassa uskossa, että kerran koittaa vapaus, jolloin hän saa palata armaille asuinsijoi- leen.

Nyt hän makaa ikuista untaan rajaseudun kirkonkylän hautausmaalla. Vaatimaton hautaristi on todisteena siitä elämästä, kärsimyksistä, suruista ja iloista, jotka hän eli. Kaikki ei sentään kuollut. Horjumaton usko tulevaisuuteen, jonka Okku omisti syvästi itselleen, kytee jatkuvasti, joskin pienenä, mutta polttavana kipinä jokoisen karjalaisen sydämessä.

Virpi.

Joht. Niilo Antila 50-vuotias.

Viime kuun 28 p:nä täytti täällä johtaja Niilo Emil Antila 50-vuotta. V. 1918, jolloin Lassila & Tikanoja Oy:n sivuliike perustettiin Helsinkiin, tuli hän nykyiseen toimeensa, liikkeen prokuristiksi ja konttoripäälliköksi. Varsinaisen toimensa lisäksi kuuluu johtaja Antila moniin johtokuntiin, kuuluen myöskin seuramme jäsenistöön.

Joht. N. Antila.

Seuramme ja lehtemme pyytävät esittää jäsenelleen parhaat onnittelunsa!

Arvokas ja kaunis Karjalateos.

Karjala, muistojen maa. Karjalan Liiton muistojulkaisu. Toimittanut Olavi Paavolainen, avustajana Maija Suova. WSOY.

Siitä lähtien, kun Karjalan Liitto muutama kuukausi sitten rupesi keräämään kuvia menetetyistä Karjalasta tarkoituksella julkaista niistä sopivimmat erikoisena teoksena, on julkaisua mielenkiinnolla odotettu. Uteliaana sen vuoksi tarttuukin juuri ilmestyneeseen teokseen. Tutustuttaessa ja syvennyttäessä siihen seuraa mielueen yllätys toisen jälkeen. Voimme todeta teoksen huolellisesti toimitetuksi ja kaunisasuiseksi. Ei ole ollut helppoa yli 20,000:sta eri tahoilta saaduista valokuvista valita niistä 1500 kirjassa julkaistua edustavinta valokuvaa, joiden tuli valaista jokaista luovutetun Karjalan kuntaa ja eri aloja niissä.

Tämä »Kuva-Karjala», joksi siitä voisimme parhaimmassa mielessä myöskin nimittää, on merkkiteos, nykyisten ja tulevien polvien aarreaitta, muisto siitä, mitä meillä oli, mutta jota vailla me nyt olemme. Muistojen maa selvittää monelle paljon asioita ja ennen tuntemattomiakin puolia Karjalasta, eikä yksin kuvina, sillä tekstiosastokin täydentää arvokkaalla tavalla runsasta kuvitusta.

Ei voinut sille mitään, että kirjaan tutustussa ja siirtyessä tutusta kuvasta toiseen muistot herättivät hyvin voimakkaan kaipauksen tunteen; taisipa kyynelkin vierähtää poskelle. Vasta tämän kokoelman avulla selvisi, mitä kaikkea Karjala omisti ja miten paljon Suomi menetti ikuisiksi ajoiksi siinäkin tapauksessa, että historian lehti kääntyisi meille suosiollisemmaksi.

Valitettavasti rajoitetut palstamme eivät salli tällä kertaa syventyä teoksen eri osiin, niin houkuttelevaa kuin se olisikin. Lausumme vain tunnustuksemme ansiokkaasta saavutuksesta sekä Karjalan Liitolle että kustantajalle toivoen teokselle hyvin laajaa menekkiä. Teos on erittäin sopiva joululahja!

W. K.

Uudistakaa tilauksenne vuodeksi 1941!